

A faint, light gray architectural drawing of a classical ceiling or floor pattern, featuring a central diamond-shaped medallion with a floral motif, surrounded by circular and rectangular decorative elements. The drawing is oriented diagonally across the page.

Informacija o gospodarskim kretanjima

veljača 2021.

Sažetak

U četvrtom se tromjesečju 2020. može očekivati usporavanje oporavka gospodarske aktivnosti na tromjesečnoj razini zbog pogoršanja epidemiološke situacije i uvođenja strožih epidemioloških mjera. Tijekom istog razdoblja ostvaren je daljnji rast zaposlenosti i smanjenje broja nezaposlenih, čemu su pogodovale i potpore Vlade za očuvanje radnih mjesta. No, podaci o zaposlenosti i nezaposlenosti i nadalje su nepovoljniji u odnosu na razdoblje prije izbijanja pandemije. Godišnji pad potrošačkih cijena povećao se na -0,7% u prosincu, s -0,2% u studenome, što je posljedica smanjenja doprinosa prehrambenih proizvoda (uvelike zbog učinka baznog razdoblja). Krajem prethodne i početkom ove godine zadržan je visok stupanj ekspanzivnosti monetarne politike, pa su slobodna novčana sredstva banaka dosegla dosad najvišu zabilježenu razinu, čemu su najviše pridonijeli otkupi deviza od države tijekom prosinca u iznosu od gotovo 10 mlrd. kuna uz manji doprinos provedene devizne intervencije. Ukupni plasmani kreditnih institucija porasli su u prosincu 2020. za 4,1 mlrd. kuna ili 1,8% (na osnovi transakcija), pri čemu se više od polovine mjesečnog prirasta plasmana odnosi na plasmane poduzećima, odnosno na jednu veću transakciju zabilježenu u prosincu. Plasmani stanovništvu u istom su mjesecu nastavili bilježiti rast potaknut povećanjem stambenih kredita zbog učinka programa subvencioniranja, dok su se gotovinski nenamjenski krediti nastavili smanjivati pod utjecajem neizvjesnosti krize izazvane pandemijom. Fiskalni podaci prema metodologiji ESA za treće tromjesečje 2020. godine upućuju na oporavak proračunskih pokazatelja u odnosu na drugo tromjesečje.

Iako se u četvrtom tromjesečju snažno pogoršala epidemiološka situacija i uvedene su strože epidemiološke mjere, model brze procjene BDP-a upućuje na to da bi se gospodarska aktivnost mogla povećati na tromjesečnoj razini, ali malo slabijim intenzitetom nego u prethodnom tromjesečju (Slika 1.). Industrijska je proizvodnja u četvrtom tromjesečju 2020. porasla znatno umjerenijom tromjesečnom dinamikom (0,8%) nego u trećem tromjesečju, kada je uslijedio snažan oporavak (7,9%) nakon izražene kontrakcije u drugom tromjesečju (-7,2%) zbog izbijanja pandemije i uvođenja strogih epidemioloških mjera. Pritom se, promatrano prema GIG-u, na tromjesečnoj razini povećala proizvodnja intermedijarnih dobara i netrajnih dobara za široku potrošnju, a smanjila se proizvodnja energije, kapitalnih dobara i trajnih dobara za široku potrošnju. Promatrano na mjesečnoj razini, industrijska se proizvodnja u prosincu povećala za 0,6%, nakon pada u studenome (2,6%) i rasta u listopadu (1,8%) (slike 3. i 4.). Realni se promet od trgovine na malo u posljednjem tromjesečju 2020. povećao za 5,9% u odnosu na tri mjeseca prije, te se tako još približio razini s početka godine. Promatrano na mjesečnoj razini, promet od trgovine na malo u prosincu smanjio se za 0,8%, nakon tri uzastopna mjeseca rasta (Slika 7.). Realni obujam građevinskih radova u listopadu i studenome bio je za 3,0% veći od prosječnog ostvarenja iz prethodnog tromjesečja, pa se tako građevinska aktivnost vratila na razine prije izbijanja pandemije novoga koronavirusa. Podaci pritom pokazuju kako je na tromjesečnoj razini povećan obujam radova i na zgradama (1,5%) i na ostalim građevinama (3,3%) (slike 5. i 6.). Pritom se obujam građevinskih radova u studenome zadržao na razini iz listopada, kada je ostvaren mjesečni rast od 1,3%.

Podaci ankete o pouzdanju potrošača upućuju na pogoršanje optimizma kućanstava u posljednjem tromjesečju 2020. u odnosu na razdoblje od srpnja do rujna, pri čemu je smanjenje očekivanja na tromjesečnoj razini ponajviše posljedica slabljenja potrošačkog optimizma u prosincu. Međutim, na početku 2021. potrošački se optimizam poboljšao, pa je razina indeksa u siječnju porasla i na mjesečnoj i na tromjesečnoj razini, najviše zbog boljih očekivanja glede financijske situacije u kućanstvu za 12 mjeseci u usporedbi sa stanjem danas. Poslovni je optimizam u posljednja tri mjeseca 2020. u svim djelatnostima bio bolji od prosječnog ostvarenja u trećem tromjesečju, ali i znatno ispod razina s početka godine. Oporavak očekivanja poslovnih subjekata nastavio se i na početku 2021., pa je razina indeksa u siječnju u svim djelatnostima bila iznad prosjeka posljednjeg tromjesečja prethodne godine. Promatrano na

mjesečnoj razini, u siječnju su porasla očekivanja u svim djelatnostima, osim u trgovini (Slika 8.).

Na tržištu rada krajem 2020. godine nastavila su se relativno povoljna tekuća kretanja nakon izrazito nepovoljnih kretanja u razdoblju od ožujka do svibnja. Rast broja zaposlenih intenzivirao se u listopadu 2020., a slična dinamika zadržala se i u studenome, no u prosincu rast se usporio. Tako se na kraju prosinca broj zaposlenih približio razini zabilježenoj u 2019. godini, nakon što se u razdoblju od travnja do rujna nalazio otprilike na razinama iz 2018. godine. Na razini tromjesečja, zaposlenost je u četvrtom tromjesečju 2020. bila viša za 2% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca, pri čemu je najveće povećanje zabilježeno u djelatnosti usluživanja smještaja i hrane (Slika 15.).¹ Broj radnika za koje su poslodavcima isplaćene potpore za očuvanje radnih mjesta u djelatnostima pogođenima koronavirusom povećao se u listopadu na 6,4% ukupnog broja zaposlenih (u odnosu na 4% tijekom ljetnih mjeseci), što upućuje na povećanje rizika od pogoršanja stanja na tržištu rada. Daljnji porast obuhvata korisnika očekuje se i u studenome. Broj nezaposlenih osoba nastavio se ubrzano smanjivati tijekom listopada i studenoga 2020. zbog povećanih odljeva s evidencije HZZ-a zbog novog zapošljavanja, a u prosincu se taj pad usporio. Postupno smanjivanje broja nezaposlenih odrazilo se i na administrativnu stopu nezaposlenosti, koja se s 9,5%, koliko je iznosila u rujnu, smanjila na 8,9% u prosincu 2020. (Slika 16.). Ipak, ukupna nezaposlenost bila je krajem prosinca 2020. viša za gotovo 30 tisuća u odnosu na isti mjesec prethodne godine, dok je stopa nezaposlenosti bila viša za 1,8 postotnih bodova. U listopadu 2020. prosječna nominalna bruto plaća neznatno je porasla u odnosu na prethodni mjesec, u studenome se rast blago ubrzao, a potom se slična dinamika zadržala i u prosincu. Na razini tromjesečja, prosječna nominalna bruto plaća porasla je za 1,1% u četvrtom tromjesečju u odnosu na prethodno (Slika 17.). Zbog navedenih kretanja na kraju 2020. godine prosječna nominalna bruto plaća bila je za 3,1% viša nego u istom razdoblju prethodne godine, pri čemu su plaće u javnom sektoru porasle za 5,3%, a u privatnom za 2,0%. Istodobno, zbog gotovo potpunog izostanka isplata neoporezivih naknada u svim djelatnostima, neto plaće uvećane za neoporezive naknade bile su približno jednake isplaćenju neto prosječnoj plaći.

¹ Sezonska prilagodba makroekonomskih serija otežana je zbog slabije turističke sezone, što osobito dolazi do izražaja kod onih serija koje su jako ovisne o turizmu, kao što je djelatnost usluživanja smještaja i hrane. Zbog toga, broj zaposlenih u djelatnosti usluživanja smještaja i hrane, prema sezonski prilagođenim podacima, snažno raste u četvrtom tromjesečju 2020.

Potrošačke su se cijene u prosincu 2020. smanjile za 0,6% u odnosu na prethodni mjesec (Tablica 1.).² Tome je najviše pridonijelo sezonsko pojeftinjenje odjeće i obuće te u manjoj mjeri smanjenje cijena pekarskih i konditorskih proizvoda, telekomunikacijskih usluga te krutih goriva. Pad indeksa potrošačkih cijena dijelom je ublažilo poskupljenje naftnih derivata, koje odražava rast cijena sirove nafte na međunarodnom tržištu. Cijena barela sirove nafte tipa Brent tako je krajem prosinca iznosila 51 USD te je bila za 8,5% viša u odnosu na cijenu krajem studenoga i ujedno se vratila na razinu zabilježenu početkom ožujka (Slika 20.). Rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu zabilježen u posljednja dva mjeseca 2020. uslijedio je nakon uzleta globalnih financijskih tržišta zbog povoljnih vijesti povezanih s primjenom cjepiva protiv koronavirusa nekoliko proizvođača. Usto, rast cijena sirove nafte potaknuo je i dogovor zemalja OPEC+ u prosincu o manjem postupnom povećavanju proizvodnje sirove nafte od očekivanog počevši od siječnja 2021. te smanjenje zaliha sirove nafte u SAD-u. Godišnji se pad potrošačkih cijena u prosincu povećao na -0,7%, s -0,2% u studenome (Slika 18.), što je ponajviše bilo rezultat smanjenja doprinosa neprerađenih i prerađenih prehrambenih proizvoda (Slika 19.). I godišnja stopa temeljne inflacije u prosincu se smanjila, i to na -0,1% (s 0,6% u studenome), uglavnom iz istih razloga kao i ukupna inflacija, odnosno zbog smanjenja godišnje stope promjene cijena pojedinih prehrambenih proizvoda (poglavito mesa, i to zbog negativnog učinka baznog razdoblja, odnosno snažnog rasta tih cijena u prosincu 2019.). Na razini cijele 2020. godine prosječna se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena usporila na 0,1% (s 0,8% u 2019.), što je u najvećoj mjeri bilo posljedica smanjenja godišnje stope promjene cijena energije. Istodobno je prosječna godišnja stopa temeljne inflacije u 2020. ostala nepromijenjena te je iznosila 1,0%.

Početkom četvrtog tromjesečja nastavio se rast robne razmjene s inozemstvom, ali sporijim intenzitetom negoli tijekom ljetnih mjeseci, kada se robna razmjena snažno oporavila od kontrakcije zbog izbijanja pandemije i uvođenja strogih epidemioloških mjera. Tako je ukupan robni izvoz u listopadu porastao za 8,4% u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (Slika 10.) ponajprije zahvaljujući većem izvozu kapitalnih proizvoda (osobito specijalnih strojeva za pojedine industrijske grane i električnih strojeva, aparata i uređaja), zatim kemijskih proizvoda, kao i električne energije. Istodobno je ukupan robni uvoz porastao za 4,9% (Slika 11.), čemu je uvelike pridonio veći uvoz cestovnih vozila (Slika 12.), zatim proizvoda metalske i tekstilne industrije te prehrambenih proizvoda. Zbog snažnijeg rasta izvoza od uvoza, vanjskotrgovinski se manjak smanjio za 2,9% (Slika 13.). Uzmemo li se u obzir i prvi podaci za studeni, rast ukupnoga robnog izvoza u listopadu i studenome zadržao se na 8,3% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja, dok se rast uvoza usporio na 4,3%, uz smanjenje manjka za 4,6%. Promatraju li se kumulativna ostvarenja tijekom dvanaest mjeseci, ukupan se robni izvoz u studenome smanjio za 3,0%, a robni uvoz za 9,8%.

Apresiasija nominalnog tečaja kune prema euru, koja je započela tijekom studenoga, nastavila se i u prosincu. Kako bi ublažio prekomjerno jačanje kune te djelovao u cilju očuvanja stabilnosti tečaja, HNB je polovinom prosinca intervenirao na deviznom tržištu otkupivši od poslovnih banaka devize

u iznosu od 130 mil. EUR. Krajem 2020. i početkom 2021. nominalni tečaj kune prema euru počeo je blago deprecirati. Na kraju siječnja nominalni tečaj iznosio je 7,56 EUR/HRK, odnosno samo neznatno više od tečaja na kraju studenoga ili 1,6% više u odnosu na kraj siječnja prethodne godine (Slika 22.). Nakon što je jačanje kune prema euru, američkom dolaru te juanu renminbiju u prosincu rezultiralo aprecijacijom nominalnoga efektivnog tečaja za 0,5% u odnosu na kraj studenoga, zbog slabljenja kune prema tim valutama u siječnju nominalni efektivni tečaj vratio se potkraj mjeseca na razinu s kraja studenoga 2020. godine.

Prekonočna kamatna stopa na bankarskom tržištu europodručja EONIA nije se znatnije mijenjala krajem 2020. i početkom 2021. te je krajem siječnja iznosila -0,48% (Slika 25.). U istom se razdoblju šestomjesečni EURIBOR nastavio blago smanjivati i krajem siječnja iznosio je -0,53%. Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju bile su stabilne na kraju prošle i početkom ove godine (Slika 26.), s iznimkom Rumunjske i Poljske, čije su se premije za rizik blago smanjile. Premija za rizik Hrvatske ostala je gotovo nepromijenjena i krajem siječnja iznosila je 76 baznih bodova, čime je nastavila bilježiti malo veće vrijednosti u odnosu na usporedive zemlje Srednje i Istočne Europe, osim Rumunjske.

Krajem prethodne i početkom ove godine zadržan je visok stupanj ekspanzivnosti monetarne politike, pa su slobodna novčana sredstva banaka dosegla dosad najvišu zabilježenu razinu, čemu su najviše pridonijeli otkupi deviza od države tijekom prosinca u iznosu od gotovo 10 mlrd. kuna, a u manjoj mjeri i provedena devizna intervencija u iznosu od gotovo 1 mlrd. kuna. Tako je prosječni dnevni višak kunske likvidnosti domaćega bankovnog sustava u siječnju iznosio 59,9 mlrd. kuna (Slika 55.) naprema 40,3 mlrd. kuna u prethodnoj godini. U uvjetima izdašne kunske likvidnosti promet na domaćem međubankovnom prekonočnom tržištu nije ostvaren još od travnja prethodne godine. Što se tiče ostalih segmenata novčanog tržišta, implicitna kamatna stopa izvedena iz trgovanja banaka ugovorima o valutnoj razmjeni smanjila se u siječnju na dosad najnižu razinu od -0,44% (Slika 28.), dok su prekonočne kamatne stope na trgovanje banaka depozitnim novcem i na repo poslove ostale gotovo nepromijenjene na razini od -0,02% odnosno -0,05%. Kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise Ministarstva financija tijekom siječnja blago se smanjila na 0,05%, nakon što se od listopada 2019. zadržavala na razini od 0,06%.

Kamatne stope banaka na nove kredite poduzećima, koji uključuju prvi put ugovorene i ponovo ugovorene kredite, krajem 2020. uglavnom su bilježile slične ili samo malo više razine od onih ostvarenih na početku iste godine, prije izbijanja pandemije, dok su kamatne stope na nove kredite stanovništvu u istom razdoblju uglavnom bile niže (Slika 29. i 30.). Pritom se posebno ističe pad kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite, koje su se tijekom posljednjeg tromjesečja 2020. kretale na razini od 2,4% (Slika 33.), ostvaren pod utjecajem programa subvencioniranja stambenih kredita. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima tijekom prosinca uglavnom su porasle (Slika 32.), no i nadalje su uglavnom bile niže ili jednake vrijednostima na početku godine, uz iznimku kamatne stope na kunske kredite za obrtna sredstva s valutnom klauzulom, koja bilježi višu razinu. Što se tiče depozita, kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća ostale su tijekom prosinca gotovo nepromijenjene (Slika 35. i 36.). Unatoč rastu tijekom prosinca, razlika između kamatnih stopa na nove kredite i depozite bila je krajem godine manja u odnosu na početak i iznosila je 4,43 postotna boda, a razlika između kamatnih stopa na stanja kredita i depozita smanjila se na 3,95

2 U prosincu su zbog ubrzanja širenja pandemije ponovo zatvoreni kafići, restorani i teretane te je DZS zbog nemogućnosti snimanja cijena na terenu imputirao cijene usluga u tim objektima primjenjujući metodu provlačenja posljednje zabilježene cijene. Udio imputiranih cijena u strukturi IPC-a u prosincu 2020. iznosio je 3,9% te je bio znatno manji nego u travnju, kada je taj udio dosegao 17,6%.

postotnih bodova, odnosno prvi je put pala ispod 4 postotna boda (Slika 38.).

Monetarna kretanja u prosincu obilježilo je povećanje ukupnih likvidnih sredstava (M4) za 2,7 mlrd. kuna ili 0,7% (na osnovi transakcija), čemu je pridonio rast neto domaće aktive (NDA), koji je djelomično ublažen smanjenjem neto inozemne aktive (NIA) monetarnog sustava pod utjecajem sezonskog povećanja manjka u razmjeni robe i usluga s inozemstvom. Pad NIA-e monetarnog sustava rezultat je smanjenja NIA-e kreditnih institucija, dok je NIA HNB-a snažno porasla poglavito zbog priljeva sredstava iz fondova EU-a, koji je rezultirao porastom deviznih depozita države kod HNB-a kao i prodajama deviza HNB-u, zatim zbog priljeva na devizne depozite kreditnih institucija kod HNB-a (ovi depoziti čine sredstva banaka u sustavu TARGET2) i devizne intervencije HNB-a. U usporedbi s 2019., rast ukupnih likvidnih sredstava u 2020. snažno se ubrzao s 3,5% na 9,1% (Slika 50.). Struktura monetarnog rasta također se zamjetno promijenila, pri čemu se snažno povećao doprinos rasta NDA, dok se smanjio udio NIA-e. Brži rast neto domaće aktive potaknulo je ponajprije snažno povećanje neto potraživanja od središnje države zbog HNB-ova otkupa državnih vrijednosnih papira na sekundarnom tržištu. Promatrano po sastavnicama, godišnji rast novčane mase (M1) ubrzao se s 13,4% u 2019. na 17,0% u 2020. godini (Slika 49.) zbog snažnijeg rasta depozitnog novca, koji je u 2020. dosegao 18,9% (nakon 14,4% u 2019.). Kvazinovac je nakon kontinuiranoga trogodišnjeg smanjivanja tijekom 2020. počeo bilježiti pozitivne godišnje stope promjene te se tako njegov rast ubrzao s -2,4% u 2019. na 3,6% u 2020. (na osnovi transakcija) ponajviše zbog porasta deviznih depozita (Slika 53.).

Ukupni plasmani monetarnih institucija domaćim sektorima (osim središnje države) iznosili su 238,5 mlrd. kuna krajem prosinca 2020., što je za 4,1 mlrd. kuna (1,8% na osnovi transakcija) više nego na kraju studenoga. Više od polovine mjesečnog prirasta plasmana odnosi se na plasmane poduzećima, odnosno na jednu veću transakciju zabilježenu u prosincu. Plasmani stanovništvu u istom su mjesecu nastavili bilježiti rast (0,2 mlrd. kuna), pri čemu su stambeni krediti porasli za 1 mlrd. kuna odražavajući učinak programa subvencioniranja, dok su se gotovinski nenamjenski krediti nastavili smanjivati. Na godišnjoj razini, rast ukupnih plasmana blago se usporio u 2020. na 3,9%, s 4,2% u 2019. (Slika 41.). Promatra li se po sektorima, najveći je rast (4,8 mlrd. kuna) zabilježen kod plasmana poduzećima, a odražava ga i ubrzanje godišnjeg rasta na osnovi transakcija s 0,4% u 2019. na 5,6% u 2020. (Slika 42.). Rast plasmana stanovništvu znatno je usporen tijekom 2020. godine, pa su nakon porasta od 7,4% u 2019., u protekloj godini plasmani stanovništvu porasli za 2,1% (Slika 43.). Osobito su snažno porasli stambeni krediti (4,3 mlrd. kuna), čiji se rast tijekom 2020. godine čak ubrzao (sa 6,4% na 7,5%) pod utjecajem provođenja programa Vlade RH za subvencioniranje stambenih kredita. S druge strane, gotovinski nenamjenski krediti pod utjecajem neizvjesnosti zbog krize izazvane pandemijom smanjili su se za 0,7 mlrd. kuna, odnosno za 1,4% u odnosu na kraj prethodne godine, nakon što su u 2019. porasli za 11,5%. Promatra li se valutna struktura, u prosincu 2020. godine udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima stanovništvu iznosio je 55,0% (Slika 48.), čime je zaustavljen njegov višegodišnji trend rasta.

Bruto međunarodne pričuve povećale su se u siječnju 2021.

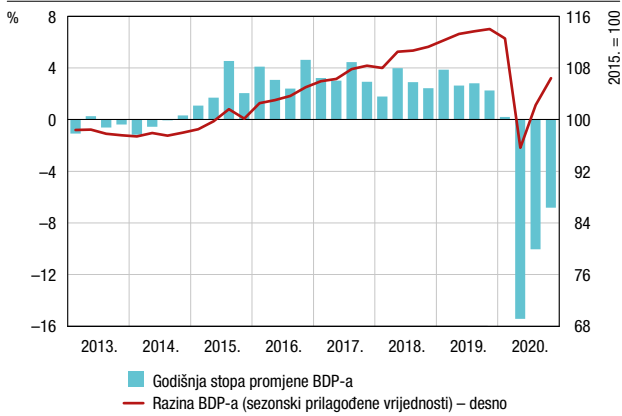
za 0,8 mlrd. EUR ili 4,2% u odnosu na kraj 2020., što je uglavnom posljedica priljeva na devizni račun države kod HNB-a i većeg volumena ugovorenih repo poslova, te su na kraju mjeseca iznosile 19,7 mlrd. EUR (Slika 57.). Neto raspoložive pričuve nisu se znatnije promijenile tijekom siječnja te su na kraju mjeseca iznosile 17,7 mlrd. EUR, što je jednako stanju na kraju siječnja 2019. godine.

Tijekom listopada i studenoga 2020. zabilježeno je blago povećanje ukupnoga neto inozemnog duga za 0,1 mlrd. EUR (Slika 61.). To je ponajprije rezultat rasta neto inozemnih obveza kreditnih institucija, poglavito zbog smanjenja njihove imovine, nakon uobičajenoga sezonskog poboljšanja njihove inozemne pozicije tijekom ljetnih mjeseci. Osim toga, primjetno se povećao dug države, kao posljedica dugoročnoga kreditnog zaduženja u okviru Europskog instrumenta za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE). Sredstva primljena na ovoj osnovi država je položila na devizni depozit kod HNB-a, što je bio glavni činitelj rasta međunarodnih pričuva odnosno poboljšanja neto inozemne pozicije središnje banke. Osim toga, smanjile su se neto inozemne obveze ostalih domaćih sektora prema vlasnički povezanim vjerovnicima. Stanje bruto inozemnog duga na kraju studenoga 2020. iznosilo je 41,2 mlrd. EUR, što je za 0,1 mlrd. EUR manje negoli na kraju trećeg tromjesečja (Slika 63.).

Podaci prema metodologiji ESA za treće tromjesečje 2020. upućuju na bolja proračunska ostvarenja u odnosu na prethodno tromjesečje, uz i nadalje primjetan utjecaj epidemiološke krize na kretanje proračunskih prihoda i rashoda. U razdoblju od srpnja do rujna 2020. manjak opće države iznosio je 3,9 mlrd. kuna, a u istom razdoblju 2019. godine ostvaren je višak od 3,9 mlrd. kuna. Takva je dinamika odraz rasta ukupnih rashoda uz istodobno smanjivanje prihoda. Ukupni su se prihodi opće države tako u razdoblju od srpnja do rujna smanjili za 8,6%, pri čemu su padu snažno pridonijeli prihodi od poreza na dodanu vrijednost, određeni padom osobne potrošnje i izvoza turističkih usluga. Istodobno, ukupni su rashodi porasli za 7,4%, čemu su ponajviše pridonijeli ostali tekući rashodi, isplaćene subvencije za potporu očuvanja zaposlenosti, rast naknada zaposlenima te javne investicije. Na proračunska su kretanja utjecala i povlačenja sredstava iz fondova EU-a (međutim, to nema izravan utjecaj na saldo proračuna).

Prema gotovinskim podacima Ministarstva financija RH za studeni 2020., na razini konsolidirane središnje države ostvaren je višak od 1,1 mlrd. kuna, ponajprije zbog utjecaja efekta neradnog dana na kraju listopada, što je prenijelo dio proračunskih prihoda u studeni. Kada se promatra saldo proračuna u listopadu i studenome u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, on je na sličnoj razini, uz istodoban zamjetan rast i prihoda i rashoda. Na kraju listopada dug konsolidirane opće države iznosio je 325,9 mlrd. kuna, što je za oko 33 mlrd. kuna više u odnosu na razinu s kraja 2019. godine. Povećanje duga odražava povećane potrebe države za financiranjem proračunskog manjka, nastalog zbog nepovoljnih gospodarskih učinaka krize uzrokovane koronavirusom, kao i provedenih mjera za njihovo ublažavanje. Potrebe za financiranjem većim su dijelom podmirene na domaćem tržištu. Kada je riječ o relativnom pokazatelju javnog duga, zbog rasta nominalnog iznosa duga i istodobnog pada ekonomske aktivnosti, udio javnog duga u BDP-u znatno je povećan na 86,6% sa 72,8% BDP-a, koliko je iznosio na kraju 2019. godine.

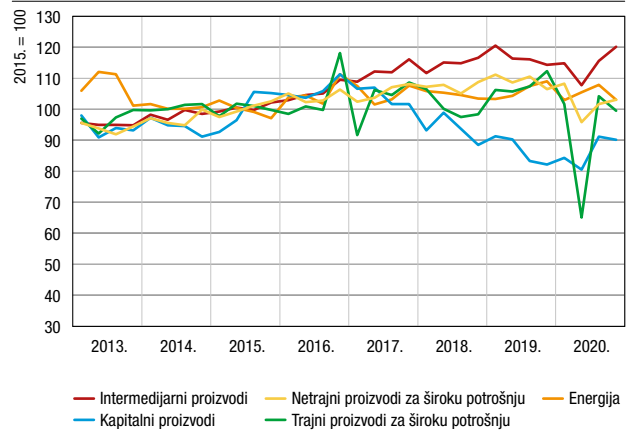
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za četvrto tromjesečje 2020. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na osnovi podataka objavljenih do 29. siječnja 2021.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

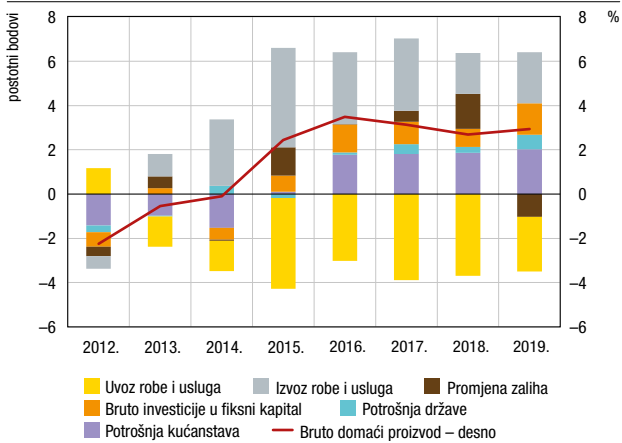
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

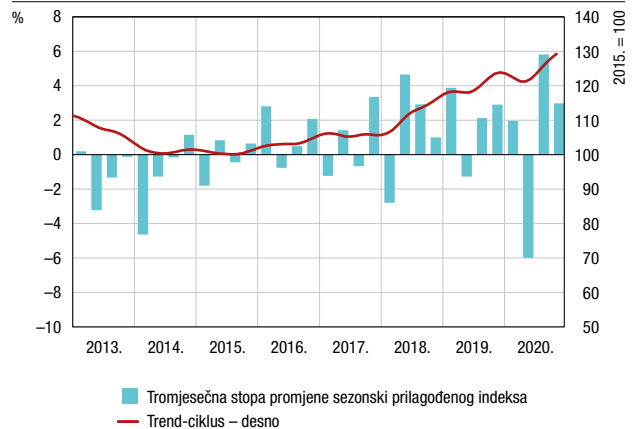
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Izvori: DZS

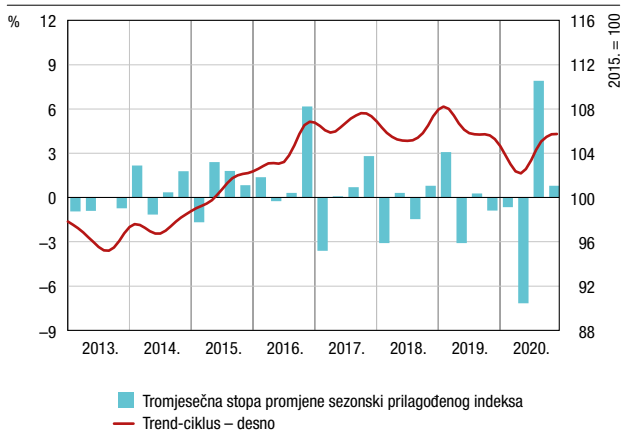
Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Napomena: Podatak za četvrto tromjesečje 2020. odnosi se na listopad i studeni.

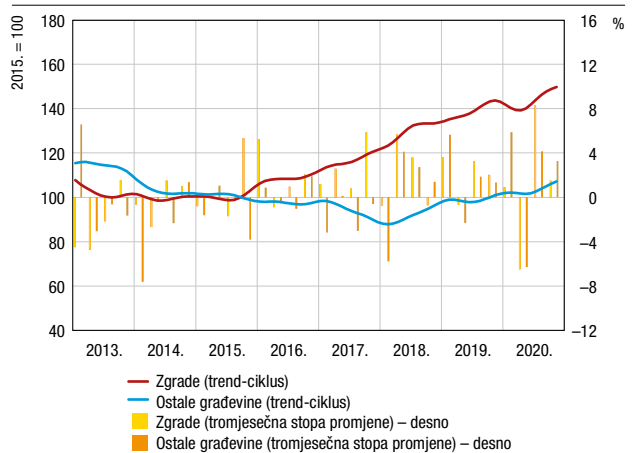
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 3. Industrijska proizvodnja

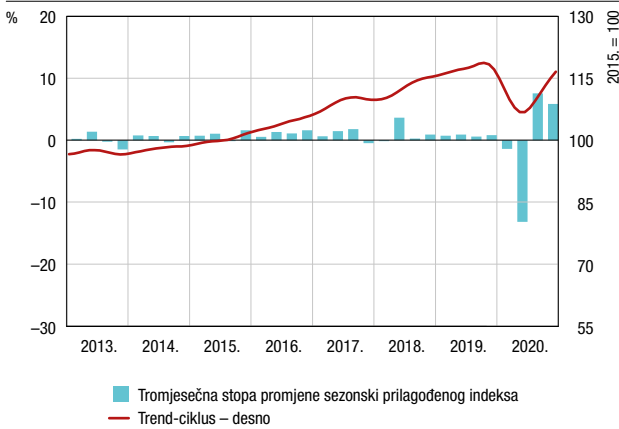
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

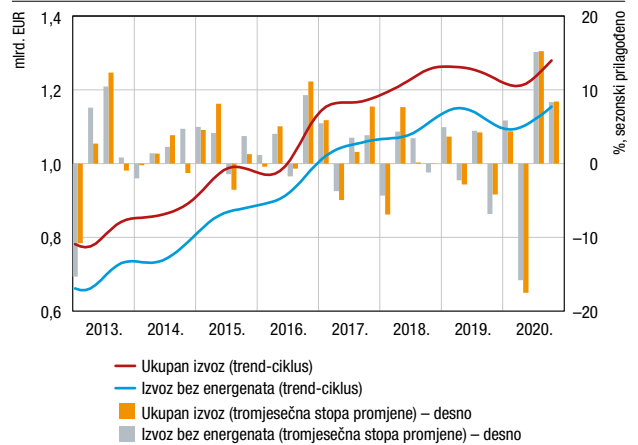
Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

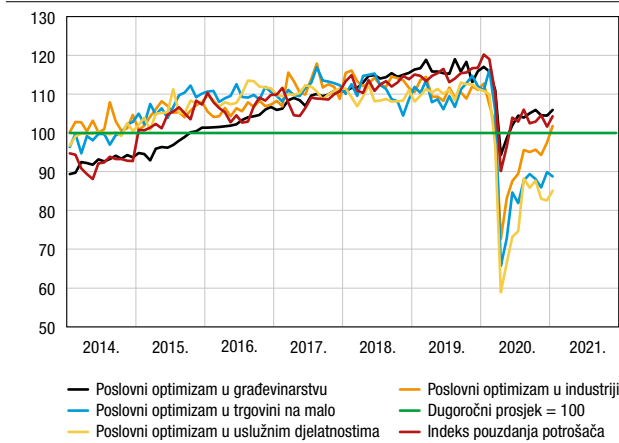
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

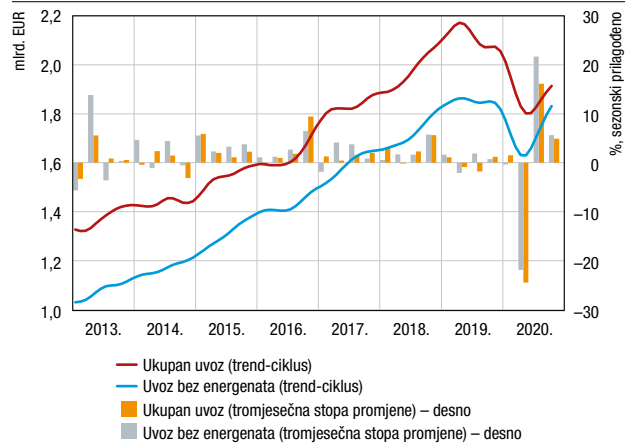
Napomena: Podaci za četvrto tromjesečje 2020. odnose se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji potrošačkog i poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

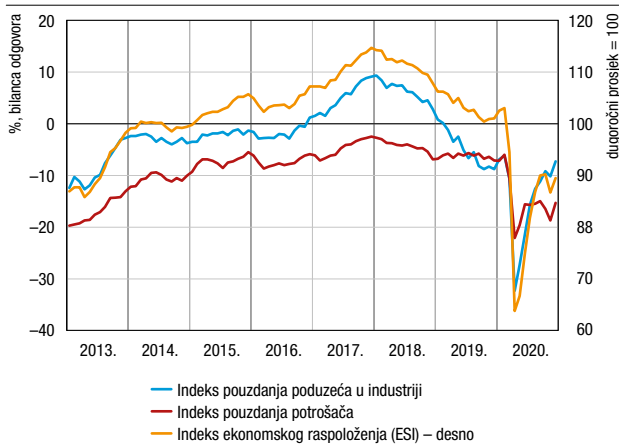
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

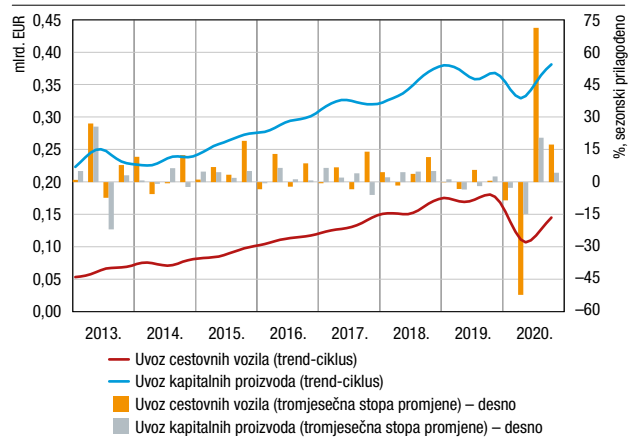
Napomena: Podaci za četvrto tromjesečje 2020. odnose se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

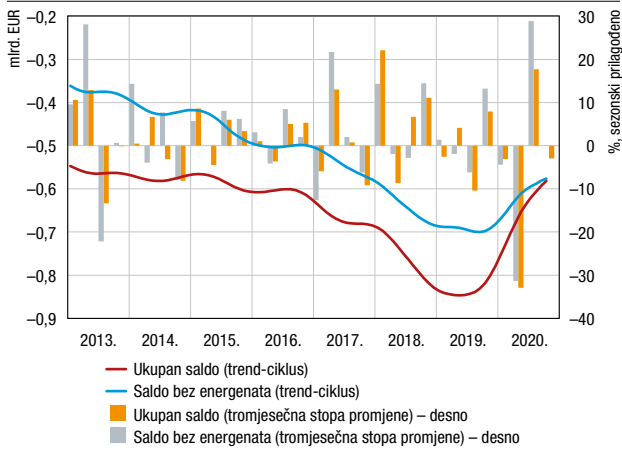
Napomena: Podaci zaključno s prosincem 2020.
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalnih proizvoda i cestovnih vozila (cif)

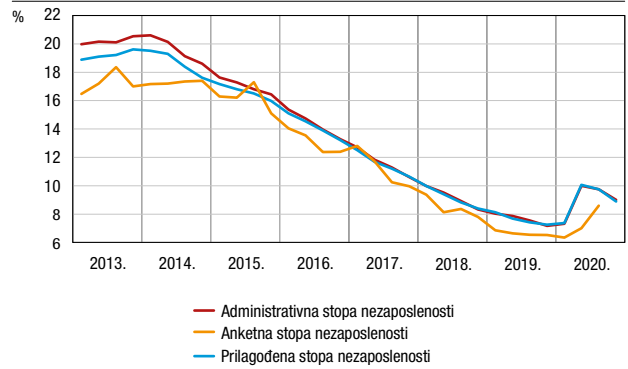

Napomena: Uvoz kapitalnih proizvoda odnosi se na odsjeke SMTK-a 71 – 77. Podaci za četvrto tromjesečje 2020. odnose se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robe razmjene

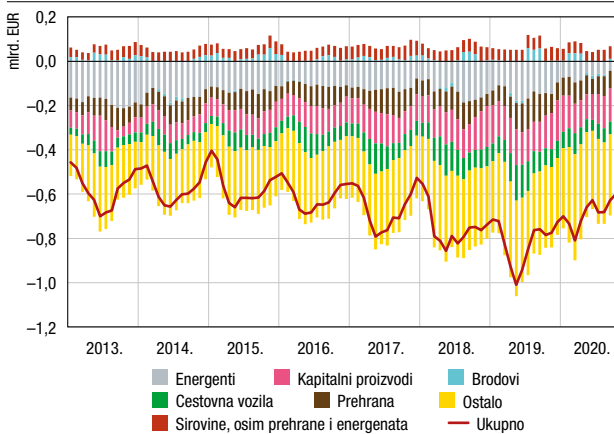

Napomena: Podaci za četvrto tromjesečje 2020. odnose se na listopad.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

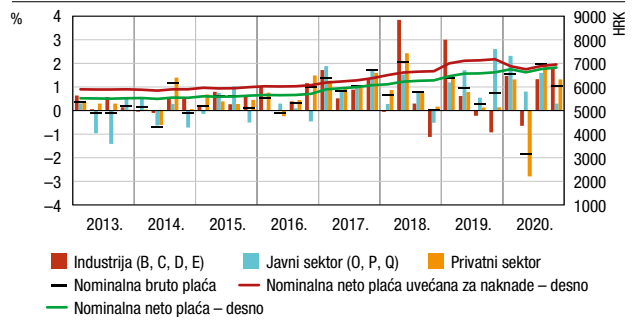
Slika 16. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. rabe se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Podaci o zaposlenosti revidirani su unatrag od siječnja 2016. do prosinca 2019. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a).
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

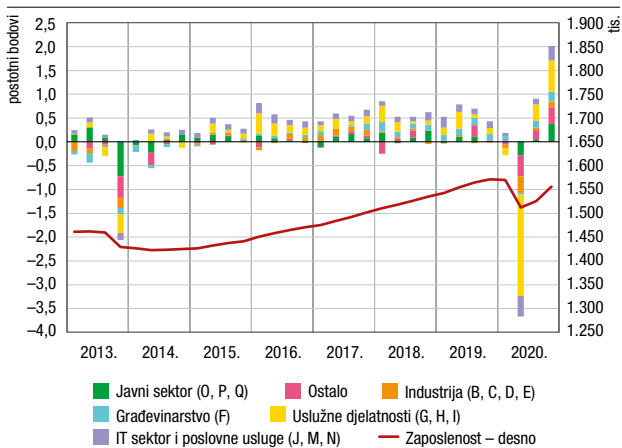
Slika 14. Saldo robe razmjene po skupinama proizvoda

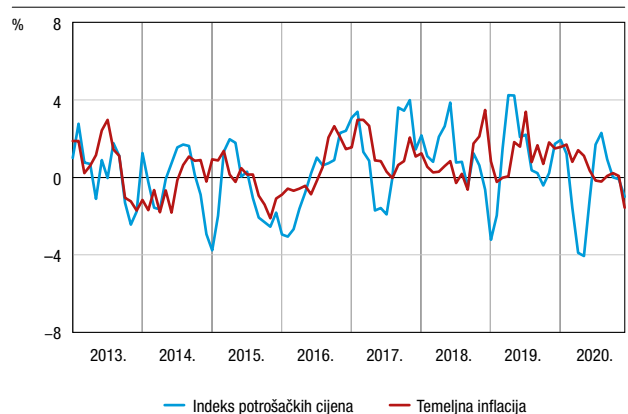
Napomena: Serije su prikazane kao tročlani pomični prosjeci mjesečnih podataka. Podaci zaključno s listopadom 2020.
Izvor: DZS

Slika 17. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima
NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, tromjesečna stopa promjene

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci o prosječnim plaćama isplaćenima u veljači 2020. izračunati su prema ekvivalentu punoga radnog vremena, a prije se prosječna plaća računala tako da se ukupne isplate podijele s brojem zaposlenih koji su primili te isplate (zaposleni koji su radili manje od 80 sati mjesečno bili su isključeni). Podaci o plaćama u 2019. prema načelu ekvivalenta punoga radnog vremena objavljeni su u analitičke svrhe. Podaci o isplaćenim naknadama prije 2016. godine procjena su HNB-a.
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

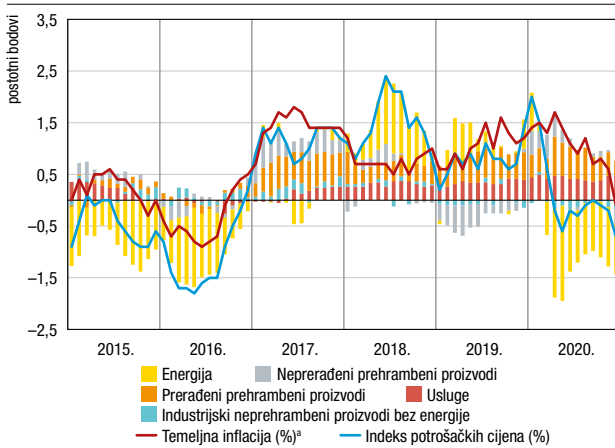
Slika 15. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 18. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.
Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenta inflaciji potrošačkih cijena

^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda i energije ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

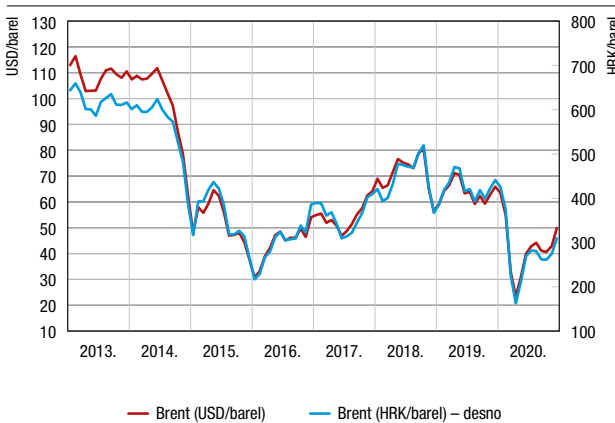
Tablica 1. Cjenovni pokazatelji godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	XI.20.	XII.20.	XII.19.	XI.20.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	-0,2	-0,7	-0,1	-0,6
Energija	-6,8	-5,7	0,3	1,4
Nepređeni prehrambeni proizvodi	0,5	-3,5	3,2	-0,8
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,0	1,3	0,2	-0,5
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	-0,5	-0,7	-2,3	-2,4
Usluge	1,8	1,8	0,1	0,0
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	0,6	-0,1	-0,5	-1,2
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	-2,3	-1,2	0,0	1,0
Cijene sirove nafte Brent (USD)	-31,6	-24,3	5,0	16,1
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata, USD)	20,9	28,3	3,9	10,2

Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

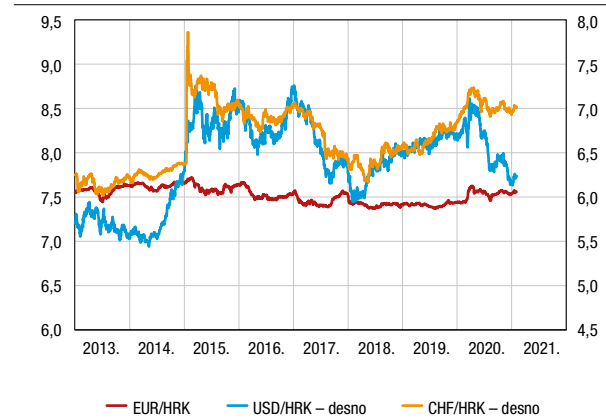
Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 20. Cijene sirove nafte (Brent)

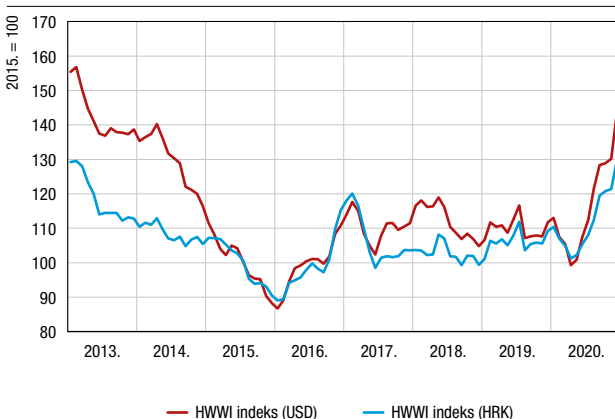
Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku srednji tečaj HNB-a

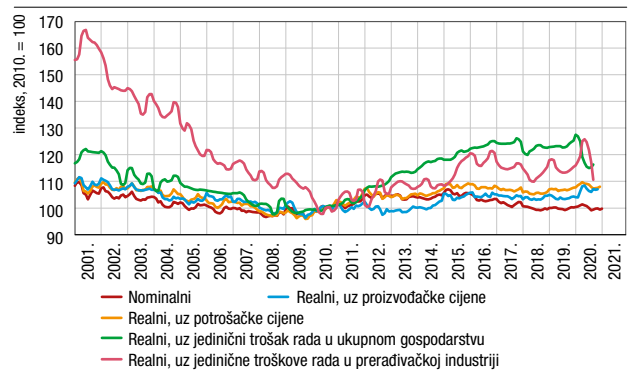
Izvor: HNB

Slika 21. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

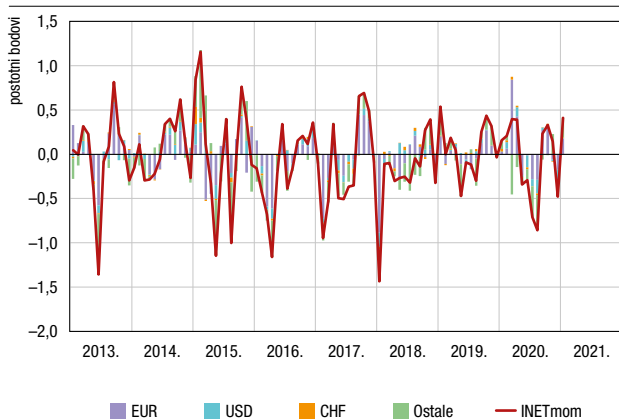
Slika 23. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izraženo kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označuje efektivnu aprecijaciju kune.

Izvor: HNB

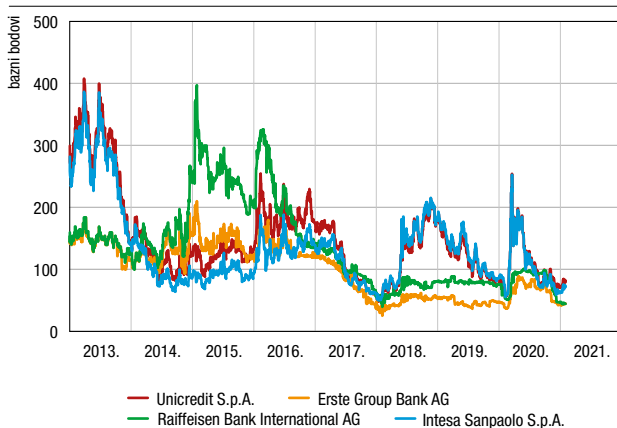
Slika 24. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)

^a Negativne vrijednosti označuju doprinosi aprecijaciji INET-a.

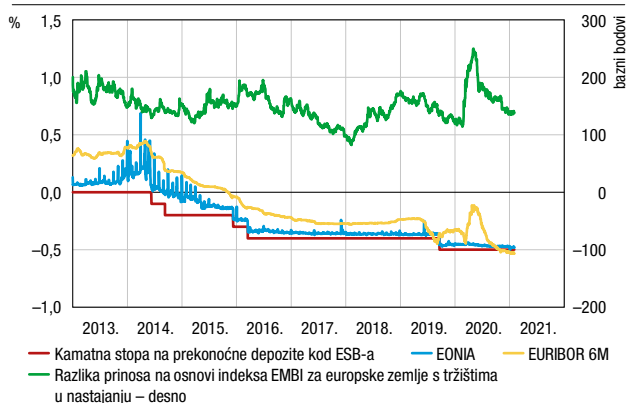
Izvor: HNB

Slika 27. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

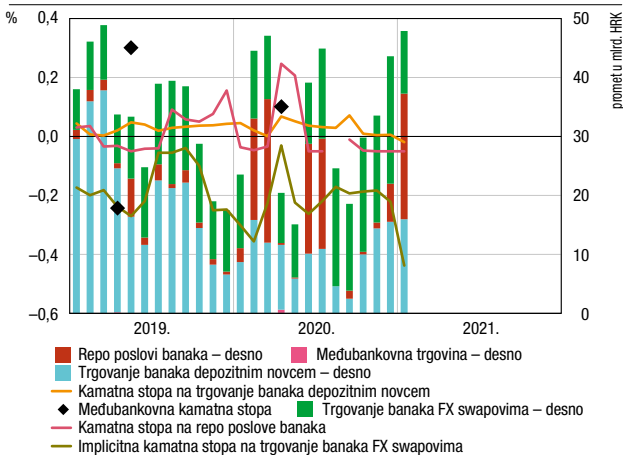
Slika 25. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

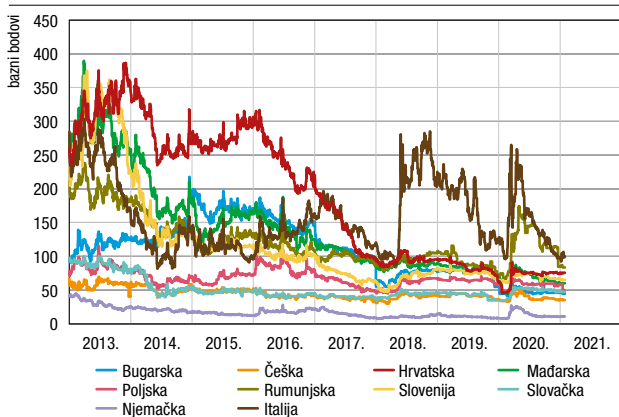
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 28. Prekonocne kamatne stope i prometi

Izvor: HNB

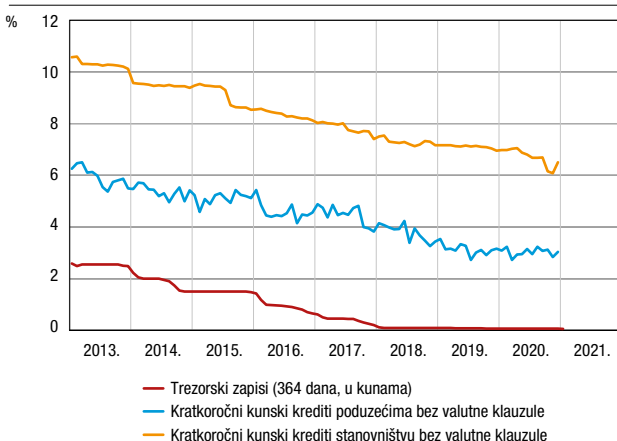
Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

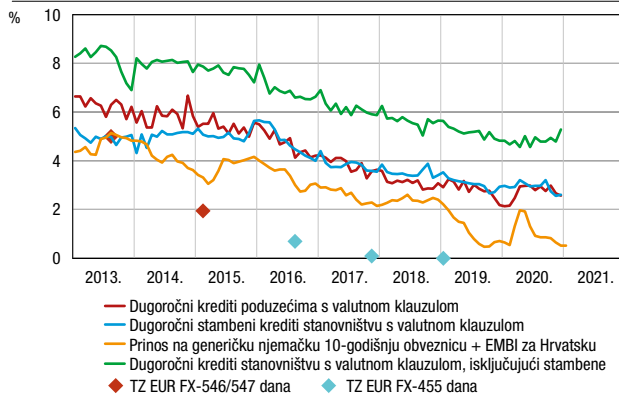
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 29. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

Izvori: MF; HNB

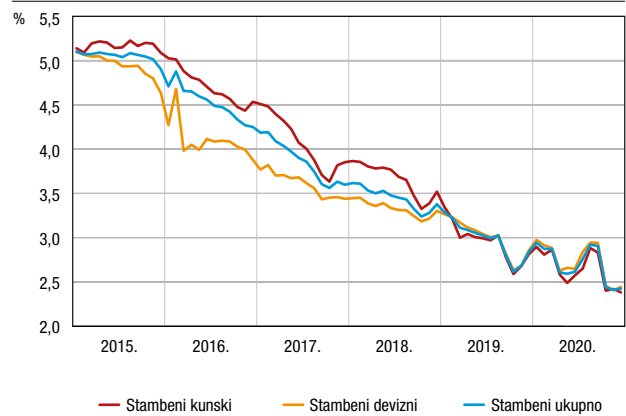
Slika 30. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

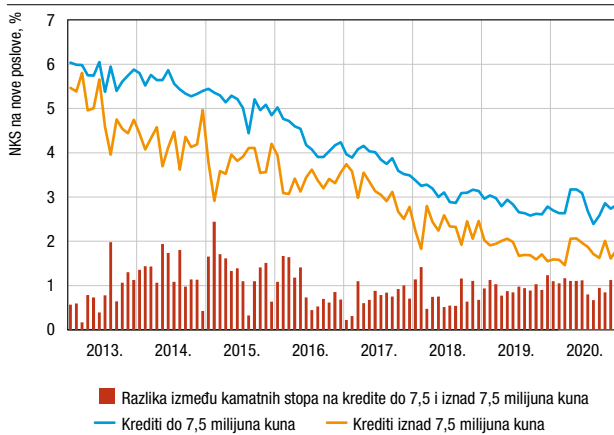
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

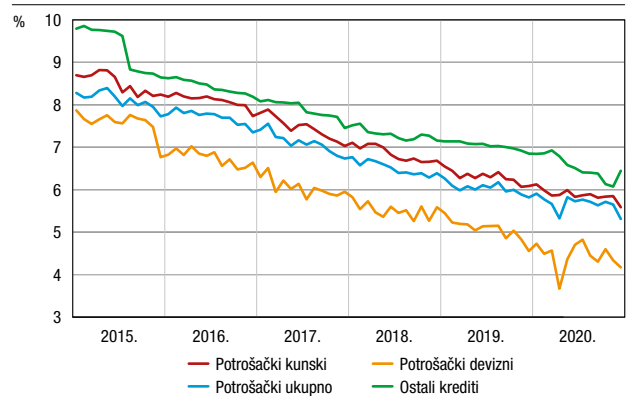
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

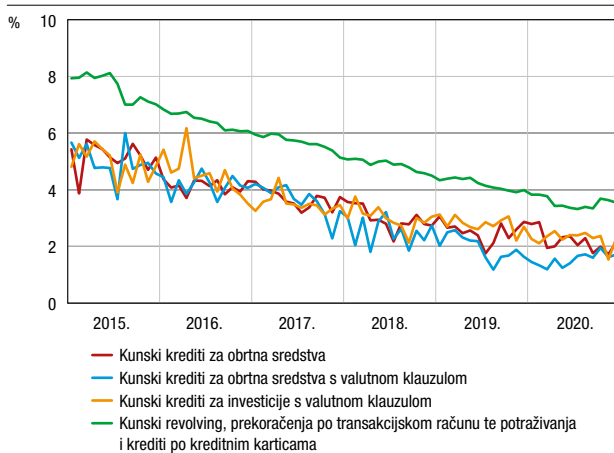
Slika 34. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

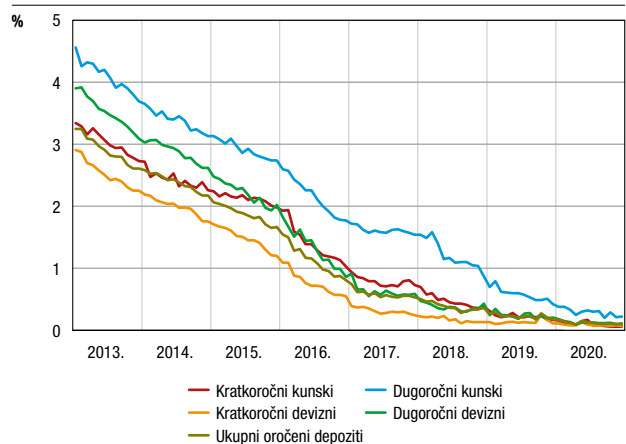
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

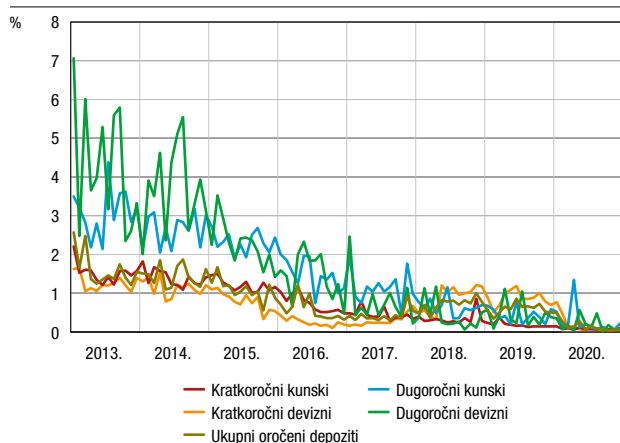
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

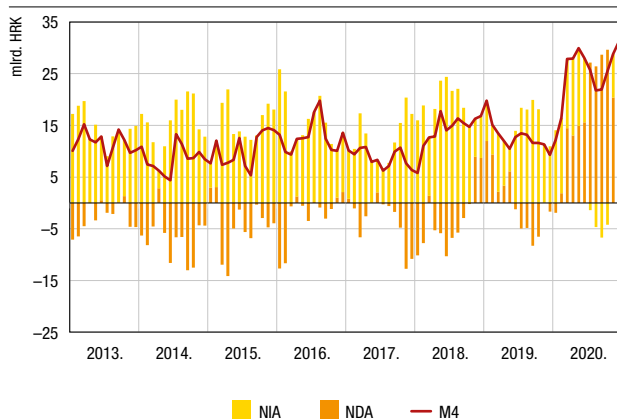
Izvor: HNB

Slika 36. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

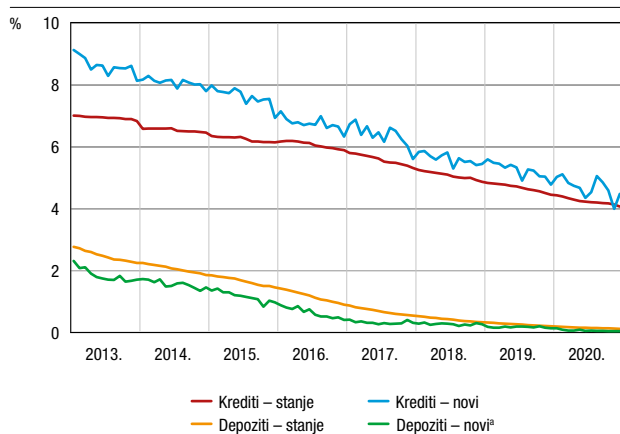
Izvor: HNB

Slika 39. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

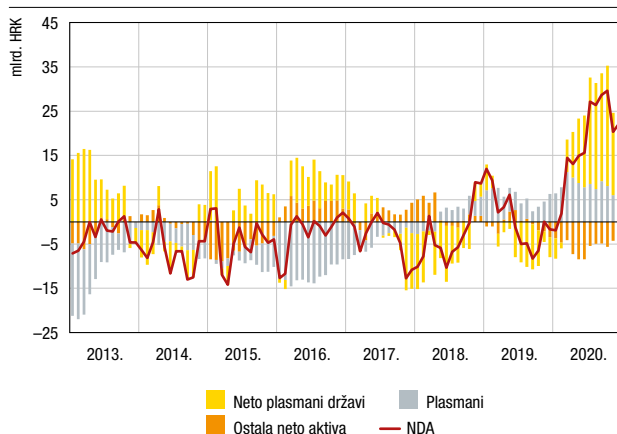
Izvor: HNB

Slika 37. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

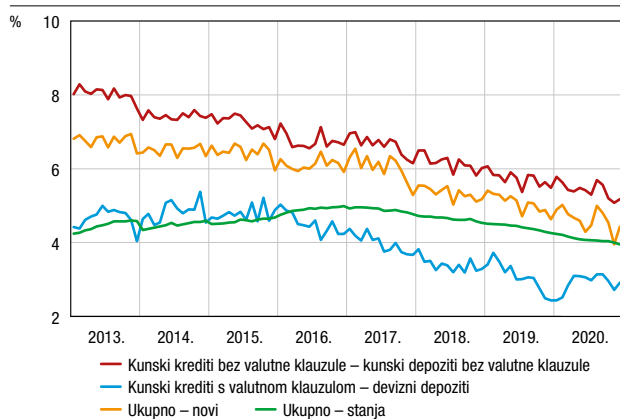
^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

Slika 40. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

Izvor: HNB

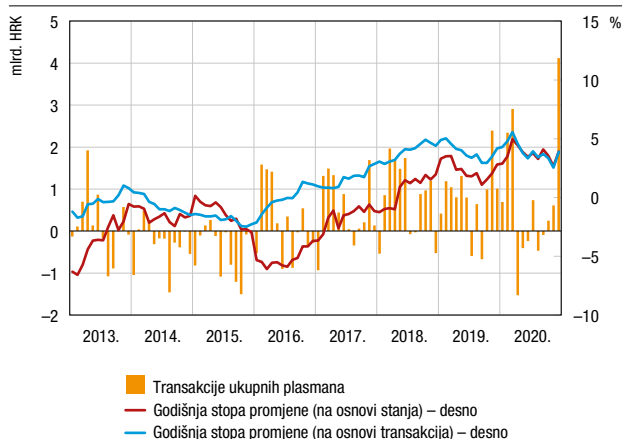
Slika 38. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

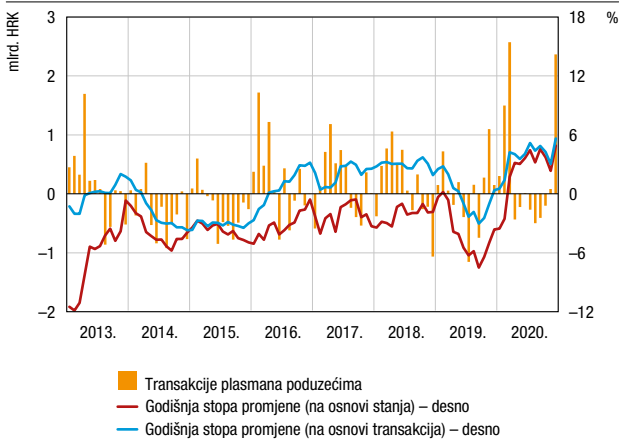
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani

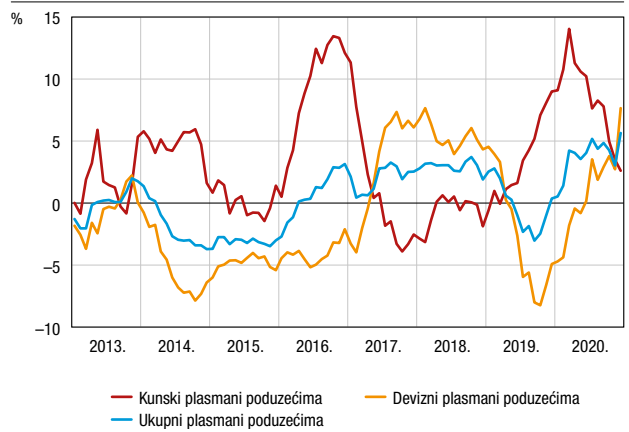
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani poduzećima

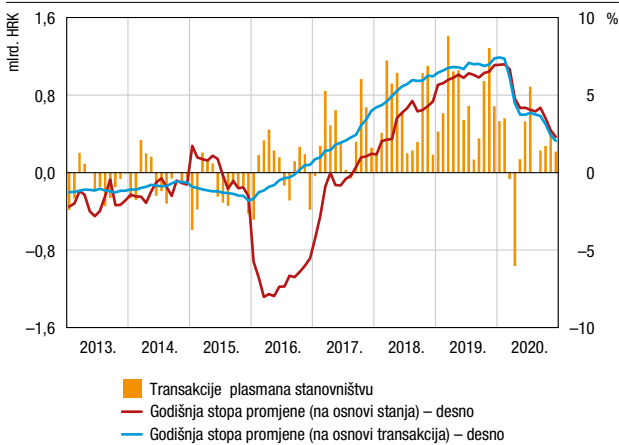
Izvor: HNB

Slika 45. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

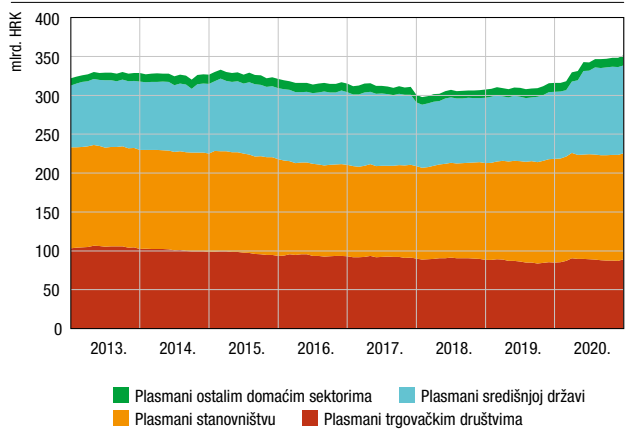
Izvor: HNB

Slika 43. Plasmani stanovništvu

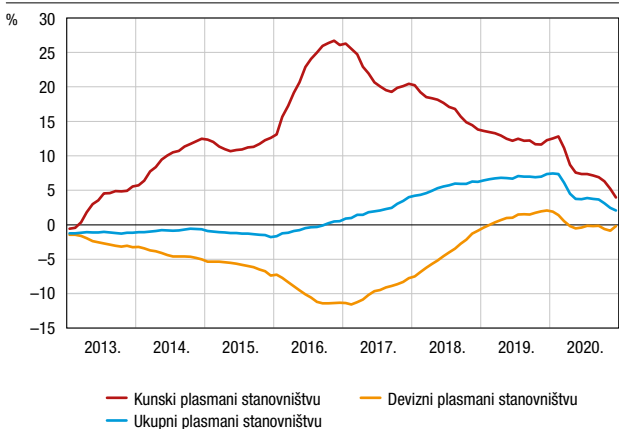
Izvor: HNB

Slika 46. Struktura plasmana monetarnih financijskih institucija

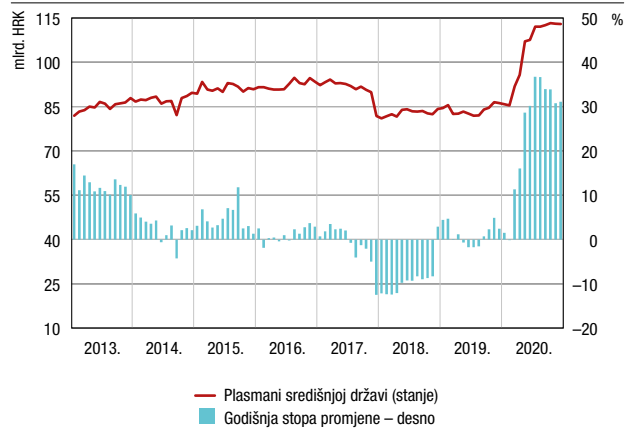
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

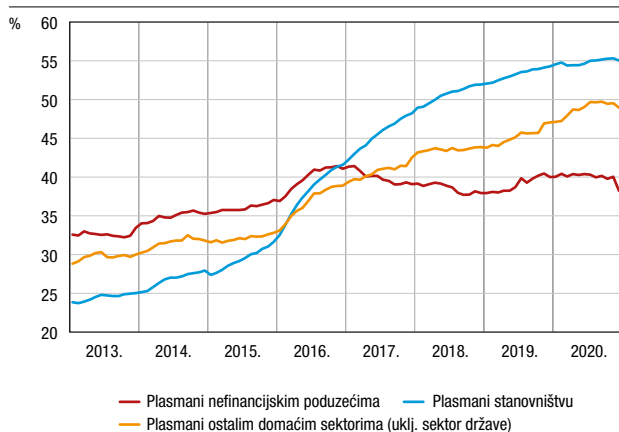
Izvor: HNB

Slika 47. Plasmani monetarnih financijskih institucija središnjoj državi

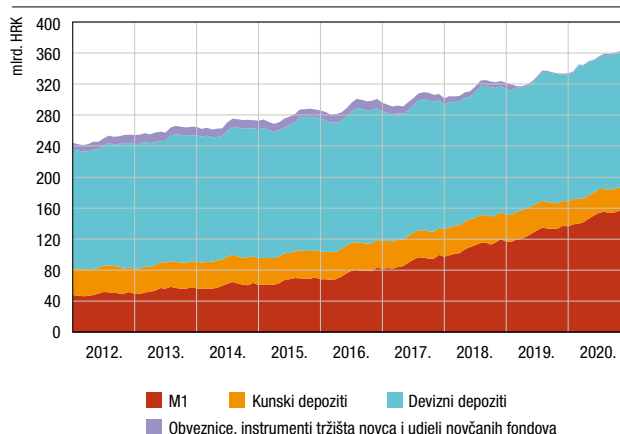
Izvor: HNB

Slika 48. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

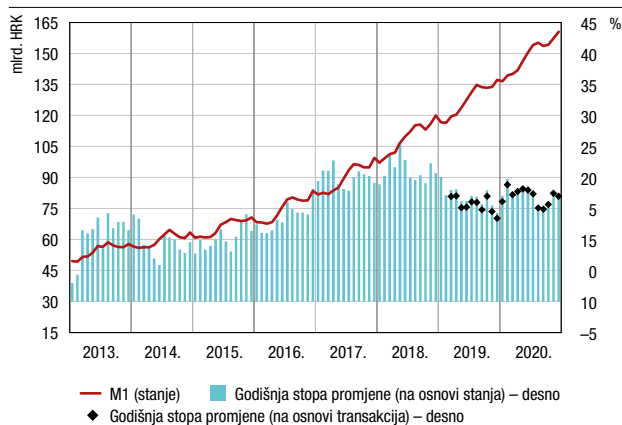
Izvor: HNB

Slika 51. Struktura monetarnog agregata M4

Izvor: HNB

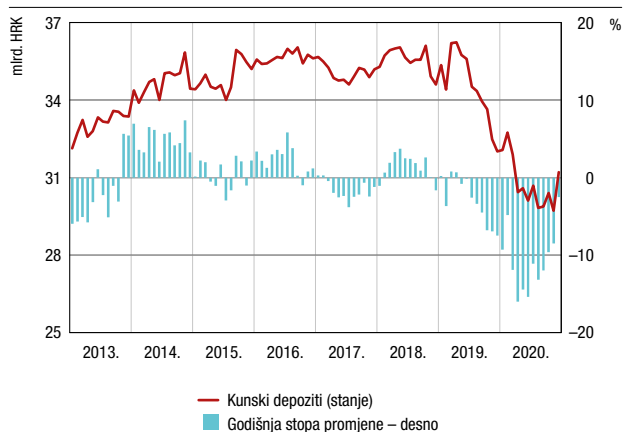
Slika 49. Novčana masa (M1)

Napomena: Stopa rasta na osnovi transakcija od ožujka 2019. isključuje učinak reklasifikacije novčanih fondova.

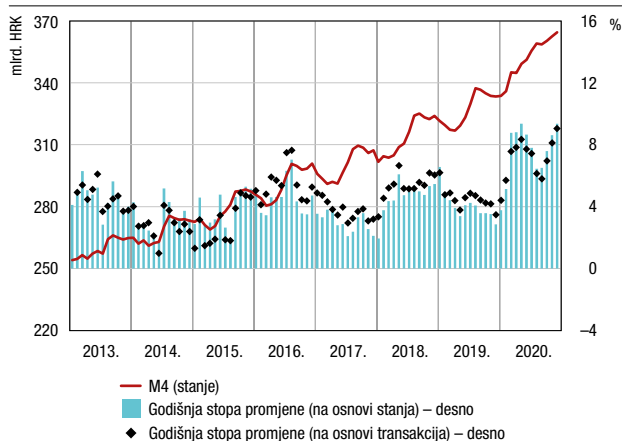
Izvor: HNB

Slika 52. Kunska štedni i oročeni depoziti

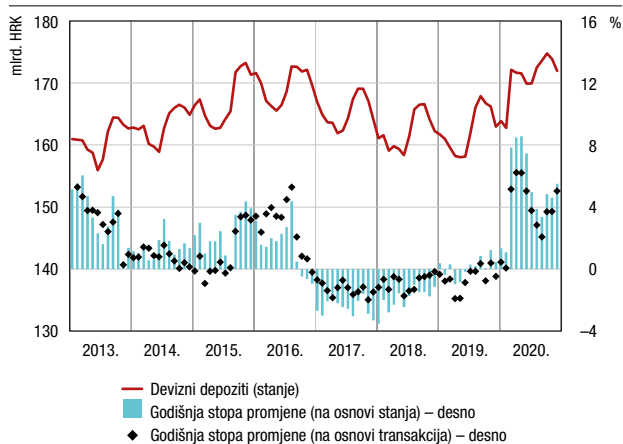
Izvor: HNB

Slika 50. Ukupna likvidna sredstva (M4)

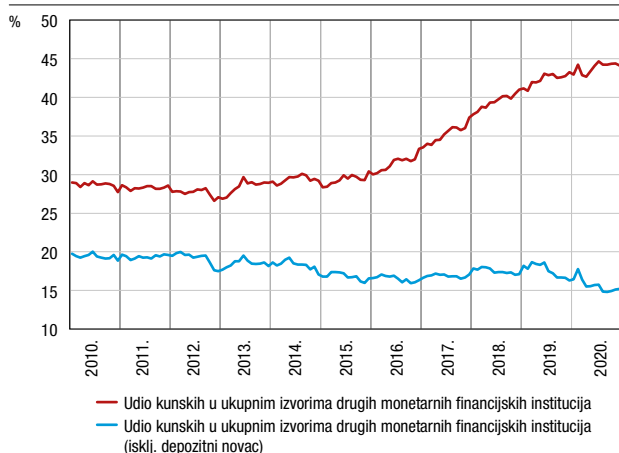
Izvor: HNB

Slika 53. Devizni depoziti

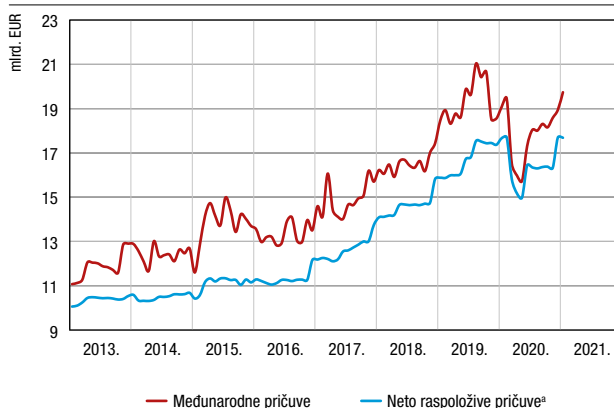
Izvor: HNB

Slika 54. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

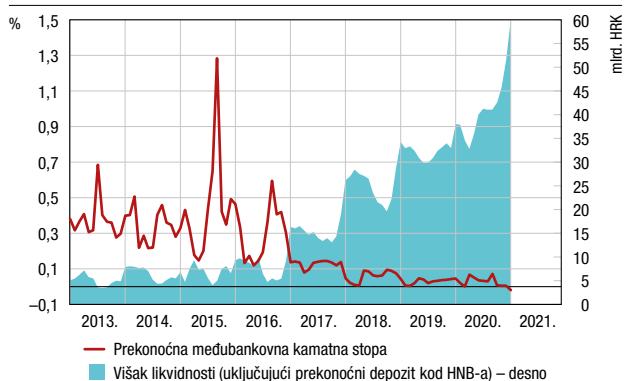
Slika 57. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

Slika 55. Likvidnost banaka i prekonočna kamatna stopa na trgovanje banaka depozitnim novcem

Napomena: Višak likvidnosti je razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve. Prekonočna kamatna stopa do kraja 2015. odnosi se na prekonočnu međubankovnu kamatnu stopu, a od početka 2016. odnosi se na prekonočnu kamatnu stopu na trgovanje banaka depozitnim novcem.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca

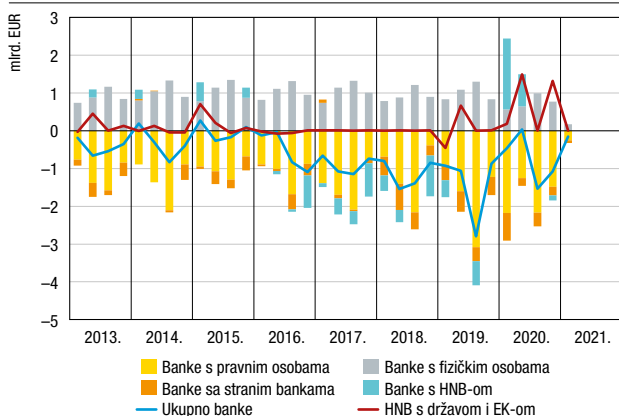
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2019.	3. tr. 2020. ^a	Indeksi	
			2019./ 2018.	3. tr. 2020. ^a / 2019.
Tekuće transakcije	1.512,1	-745,6	160,0	-49,3
Kapitalne transakcije	1.114,5	1.152,5	154,0	103,4
Financijske transakcije (bez pričuva)	1.430,0	1.754,8	754,7	122,7
Međunarodne pričuve HNB-a	989,4	-1.822,9	64,0	-184,2
Neto pogreške i propusti	-207,2	-474,9	-316,3	229,3

^a Odnosi se na zbroj posljednjih četiriju tromjesečja.

Izvor: HNB

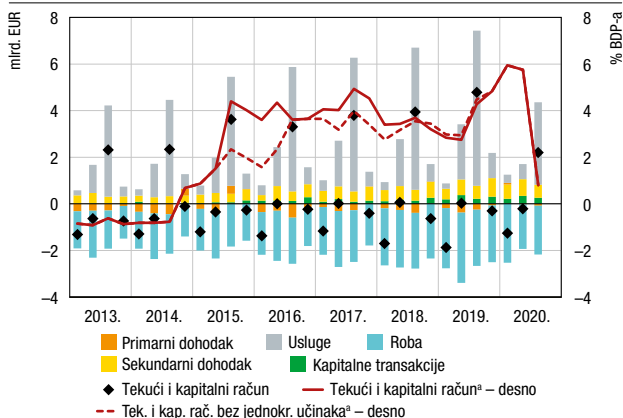
Slika 56. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označuju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci za prvo tromjesečje 2021. odnose se na siječanj.

Izvor: HNB

Slika 58. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

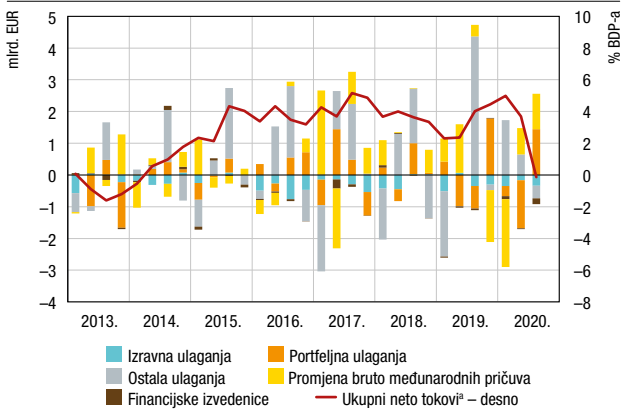

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Jednokratni učinci uključuju konverziju kredita vezanih uz švicarski frank u 2015. te rezervacije banaka za kredite odobrene koncernu Agrokor u 2017. i 2018.

Izvor: HNB

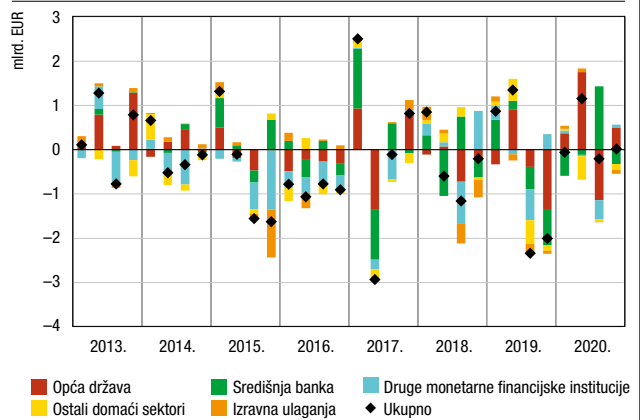
Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja
Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuva).

Izvor: HNB

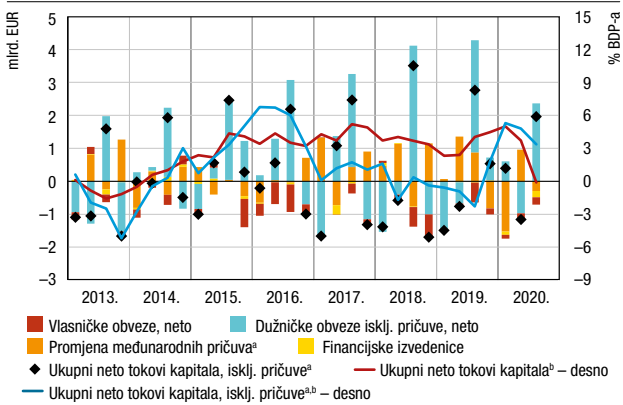
Slika 62. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije su promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Podaci za četvrto tromjesečje 2020. odnose se na listopad i studeni.

Izvor: HNB

Slika 60. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

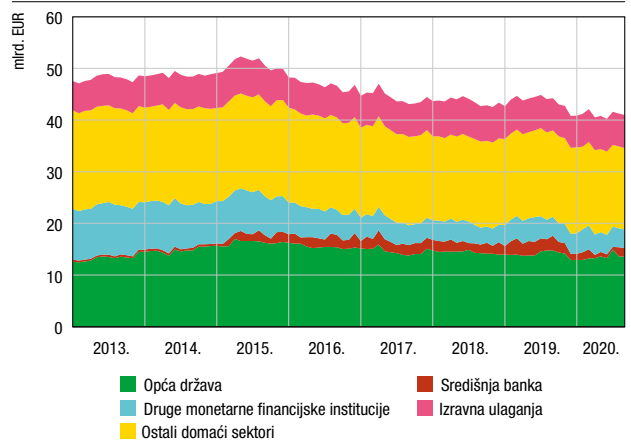
^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za inozemne obveze HNB-a.

^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

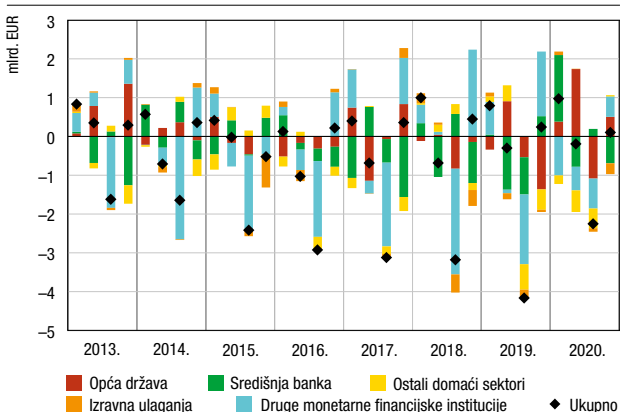
Slika 63. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Napomena: Podaci zaključno sa studenom 2020.

Izvor: HNB

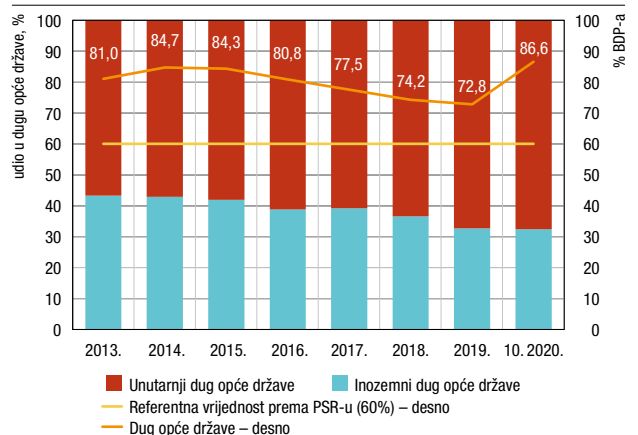
Slika 61. Transakcije neto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjen za dužnička potraživanja prema inozemstvu. Podaci za četvrto tromjesečje 2020. odnose se na listopad i studeni.

Izvor: HNB

Slika 64. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države
prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – IX. 2019.	I. – IX. 2020.
Ukupni prihodi	140.659	128.026
Izravni porezi	18.631	18.191
Neizravni porezi	61.583	51.719
Socijalni doprinosi	35.366	33.342
Ostalo	25.080	24.774
Ukupni rashodi	136.584	146.673
Socijalne naknade	46.276	46.926
Subvencije	5.131	12.806
Kamate	6.613	5.655
Naknade zaposlenicima	34.976	36.941
Intermedijarna potrošnja	24.357	22.844
Investicije	10.943	12.428
Ostalo	8.287	9.073
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	4.075	-18.647

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. - XII. 2018.	I. - XII. 2019.
1. Prihodi	148.629	160.186
2. Prodaja nefinancijske imovine	605	1.069
3. Rashodi	142.139	152.827
4. Nabava nefinancijske imovine	4.329	5.978
5. Neto zaduživanje (1 + 2 – 3 – 4)	2.767	2.450

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	X. 2019.	X. 2020.
Ukupna promjena duga	9.440	28.730
Promjena unutarnjeg duga	10.866	22.951
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	667	5.816
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	11.614	10.864
– Krediti	-1.261	8.733
Promjena inozemnog duga	-1.426	5.779
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	-5	0
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	5.969	8.999
– Krediti	-5.305	1.543
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-329	-438

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod	potr.	– potrošnja
BDP	– bruto domaći proizvod	PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
BDV	– bruto dodana vrijednost	PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)	RH	– Republika Hrvatska
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)	SDR	– posebna prava vučenja
BZ	– blagajnički zapisi	SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	tis.	– tisuća
dep.	– depoziti	T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
d. n.	– drugdje nespomenuto	TNZ	– Tržište novca Zagreb
DZS	– Državni zavod za statistiku	tr.	– tromjesečje
EK	– Europska komisija	TZ	– trezorski zapisi
EMU	– Ekonomska i monetarna unija	val.	– valutni
engl.	– engleski		
ESB	– Europska središnja banka		
EU	– Europska unija		
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)		
fik.	– fiksni		
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja		
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost		
HAC	– Hrvatske autoceste		
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga		
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak		
HC	– Hrvatske ceste		
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju		
HNB	– Hrvatska narodna banka		
HPB	– Hrvatska poštanska banka		
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)		
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje		
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje		
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje		
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)		
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)		
Ina	– Industrija nafte d.d.		
ind.	– industrijski		
IPC	– indeks potrošačkih cijena		
JTR	– jedinični troškovi rada		
MF	– Ministarstvo financija		
mil.	– milijun		
mlrd.	– milijarda		
MMF	– Međunarodni monetarni fond		
NDA	– neto domaća aktiva		
NIA	– neto inozemna aktiva		
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti		
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)		
OP	– obvezna pričuva		
PDV	– porez na dodanu vrijednost		

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka

Znakovi

–	– nema pojave	∅	– prosjek
....	– ne raspolaže se podatkom	a, b, c,...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere	*	– ispravljen podatak
		()	– nepotpun, nedovoljno provjeren podatak